

Případová studie č. 2 – skončení pracovního poměru

Paní Spravedlivá a paní Pečlivá jsou kolegyně a kamarádky z práce, obě pracovaly jako vyšší soudní úřednice na okresním soudu (paní Spravedlivá 38 let, paní Pečlivá 25 let). Na soudu pracovaly i po dovršení věku, kdy jim vznikl nárok na starobní důchod.

Jednoho dne je místopředseda soudu pozval do své kanceláře. Informoval je, že přišlo málo peněz na platy, a proto z krajského soudu přišel pokyn, aby se okresní soud zbavil všech pracujících důchodců. Následně paní Spravedlivé i paní Pečlivé předložil dohodu o skončení pracovního poměru. Ani jedna dohodu nepodepsala. Paní Spravedlivá uvedla, že její manžel ještě důchodového věku nedosáhl a marně hledá zaměstnání, hlavním zdrojem jejich příjmu je tak její plat. Paní Pečlivá místopředsedovi argumentovala, že je po onkologické léčbě a lékaři jí doporučili, aby ještě zůstala v práci, protože jí to prospívá. Obě požádaly místopředsedu soudu, aby mohly v zaměstnání zůstat ještě jeden rok.

Místopředseda soudu k podpisu dohody přemlouval a hrozil, že je bude přemísťovat z oddělení na oddělení, dokud neodejdou z vlastní vůle, nebo jim dá výpověď. Doslova jim řekl: *"Přece nechcete dělat až do smrti, máte důchod, tak zůstaňte doma."*

Vzápětí dostaly obě vyšší soudní úřednice výpověď pro nadbytečnost. Ve výpovědi zaměstnavatel uvedl pouze tolik, že nadbytečnost vznikla v důsledku rozhodnutí zaměstnavatele o nadbytečnosti dvou míst vyššího soudního úředníka. Podle paní Spravedlivé a paní Pečlivé výpověď obdržela kromě nich další kolegyně vyššího věku, která také nepřistoupila na dohodu o skončení pracovního poměru. K dohodě pak přistoupily další zaměstnankyně - pracující důchodkyně, některé pod nátlakem, některé dobrovolně.

Následně paní Spravedlivá našla na oficiálních stránkách soudu inzerát, že okresní soud vyhlásil výběrové řízení na pozici vyššího soudního úředníka. Její pracovní smlouva umožňovala, aby ji případně zaměstnavatel přeřadil na jiný úsek, proto nerozumí tomu, proč musela dostat výpověď. Ona i paní Pečlivá vyjádřily s výpovědí písemně nesouhlas; zaměstnavatel ale nijak nereagoval.

Na konci kalendářního roku (zhruba v době, kdy končila výpovědní lhůta) rozděloval zaměstnavatel odměny v mimořádně výši. Odměnu obdrželi všichni zaměstnanci a zaměstnankyně úseku kromě paní Spravedlivé, paní Pečlivé a další kolegyně, která spolu s nimi odmítla podepsat dohodu o skončení pracovního poměru. Toto jednání vnímají jako trest zaměstnavatele za to, že nechtěly ukončit pracovní poměr dohodou.

Ochránkyně se na základě podnětu paní Spravedlivé a paní Pečlivé obrátila na zaměstnavatele. Předseda soudu jejich interpretaci zcela odmítl jako svévolnou a subjektivní. Uvedl, že zhruba od poloviny roku krajský soud avizoval, že dojde k prudkému poklesu objemu rozpočtových prostředků na platy. Okresní soud se nevydal cestou plošného snižování platu všem zaměstnancům, ale snížil počet vyšších soudních úřednic a úředníků.

Zaměstnavatel vybíral mezi pracovníci s nezletilými dětmi a pracovníci, které mají nárok na starobní důchod. V této souvislosti i s přihlédnutím ke vládní strategii pro rovnost mužů a žen v České republice, prioritám a postupu Ministerstva spravedlnosti ČR při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže by bylo podle předsedy soudu nepřístojné a nemožné přistoupit k výpovědi matek s dětmi, a to i z hlediska genderového, když je skutečností obecně známou, že uplatnění matky nezletilých dětí je na trhu práce velmi složité.

Výběrové řízení na pozici vyššího soudního úředníka vysvětlil předseda soudu tak, že dosavadní pracovnice soudu náhle ukončila pracovní poměr a bylo třeba obratem vypsat výběrové řízení; pracovní pozice byla obsazena vlastní zaměstnankyní soudu, která do té doby působila jako protokolující úřednice, a jejím přesunem se proto nijak nezvýšil celkový počet zaměstnanců soudu.

K nepřiznání odměn předseda soudu uvedl, že v daném období nebyly vyplaceny 6 zaměstnancům a zaměstnankyním včetně paní Spravedlivé a paní Pečlivé. Na jejich úseku bylo rozpětí výše odměn vždy velice výrazné a nebylo ničím výjimečným, že odměna nebyla přiznána vůbec. Konkrétně k situaci paní Spravedlivé předseda soudu uvedl, že údaje ohledně masivního nedodržování fondu pracovní doby ho opravňovaly k rozvázání pracovního poměru okamžitým zrušením.

Staly se paní Spravedlivá a paní Pečlivá oběťmi diskriminace na základě věku?

Pokud ano, kdo se podle Vás diskriminace dopustil, o jakou formu diskriminace šlo a koho by tedy mohly žalovat?

Pokud nikoliv, pokuste se své stanovisko odůvodnit.

Který státní orgán by se věci měl/mohl zabývat?

Může si zaměstnavatel bez omezení vybrat, který zaměstnanec či zaměstnankyně jsou nadbyteční? Může zohlednit nárok na starobní důchod a péči o nezletilé děti?